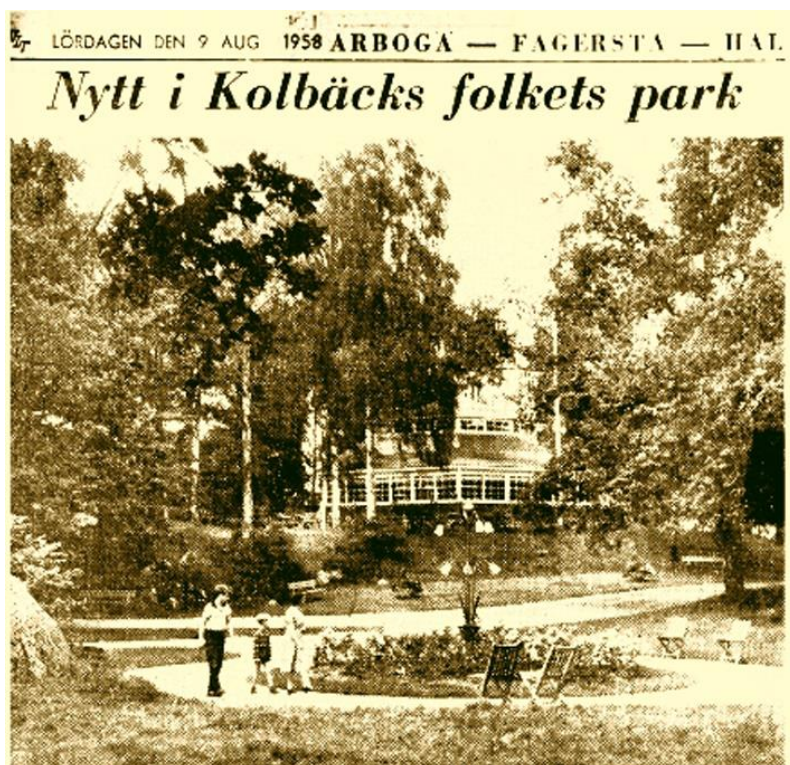

En folkpark i förvandling

Kolbäcks Folkets Park i VLT i augusti 1958.

Lars-Åke Flodström har många minnen från sin uppväxt i Kolbäcks Folkets Park. Här skildrar han parken från 1950 och drygt 20 år framåt.

I mars 1950 hade pappa Gösta sökt och på prov fått tjänsten som vaktmästare i Kolbäcks Folkets Park. Ingen anade att prövoåret skulle sträcka sig över två decennier och även involvera resten av familjen, som bestod av mamma Elsa, min syster Kerstin och bröderna Karl-Gösta och Kjell-Ove. Jag föddes året efter.

Pappas ordinarie anställning hos diskbänksstillverkaren PLM fortsatte som vanligt. Vaktmästarbostaden användes för försäljning av korv, lotter och dansbiljetter. Den första arbetsuppgiften blev därför att bygga om den till vår bostad, som bestod av två sovrum, finrum, kök med vedspis samt farstu, skafferier och garderob. Senare tillkom ett vindsrum med ingång från utsidan. Eftersom rinnande vatten saknades bars vatten från brunnen innanför entrén. Toabesöken fick skötas i det offentliga "torrdasset".

Det blev en klar standardhöjning när en ny vattenledning blev grävd hösten/vintern 1958–59. Rörmokeriarbetena utfördes med bravur av Gösta Pettersson. Jag hade turen att bli skjutsad i hans vita Volvo Duett en gång! Under en följd av år arbetade hela familjen med att försköna parkens utemiljö och byggnader. Mycket arbete lades ner på att gallra bland träd och sly längs staketen. För att kunna forsla bort veden fick pappa låna en häst från Kolbäcks Gästgivaregård.

Scenbyggnaden fick en välbehövlig ommålning med vit färg, varefter området förändrades runt scenen med en nyanlagd rosenrabatt, omgärdad av en gräsrunDEL, grusgångar och gräsmattor. I mitten stod en belyst liljekonvalj i plåt, som var tillverkad vid pappas ordinarie arbetsplats i Mölntorp. På nymålade stolar och bänkar kunde sedan besökarna slå sig ner i väntan på kvällens föreställning på scenen.

Ett reportage gjordes av VLT, där delar av familjen fick posera med den nya rundeln i förgrunden och gamla serveringen i fonden (fotot på öppningssidan).

Publiktillströmningen var under de första åren av 1950-talet så pass dålig, att några större investeringar inte kunde göras. Däremot blev Gösta "Snoddas" Nordgrens framträdande i juli 1952 en stor succé med 1 800 betalande åskådare. Än en gång blev det bevisat vad ett framträdande i ett populärt radioprogram som Hylands "Karusellen" kunde resultera i. När pappa blev ordförande inför sommarsäsongen 1957 genomförde styrelsen en satsning på populära artister och välkända orkestrar och drog ned på varieté-, teater- och operettföreställningar. Satsningen var lyckad och årets utökade antal spelkvällar blev ännu fler året därpå. Publikens strömmade till, men nu började TV-sändningarna att komma igång och konkurrerade med den levande jazz- och populärmusiken.

Under det nya decenniet förändrades parkens programupplägg. I stället för att konkurrera med länets folkparker på fredagar och lördagar lanserades konceptet "Onsdagsträff" och "Söndagsnöje", ett lyckokast som gjorde parken än mer populär. Pappa utökade upptagningsområdet genom att annonsera i tidningarna Folket, Eskilstuna-Kuriren, Bärghslagsbladet, Folkbladet samt VLT. Den ökade annonskostnaden visade sig ge mångdubbelt tillbaka.

I samband med grävningsarbetet för vatten till vaktmästarbostaden byggdes en nöjeshall för basarvaror/lotterier, skjutbana och korthjul. Det var två stora höst- och vinterarbeten där pappa fick bra stöttning av mina bröder Karl-Gösta och Kjell-Ove samt övriga styrelsemedlemmar.

Huset, mitt emot vår bostad, anpassades efter ombyggnad för korv- och kioskförsäljning, enarmade banditer och flipperspel. Parkens bilparkering utökades inför sommarsäsongen 1960 med 4 200 kvm.

Inför säsongen 1964 anlades en blomsterrundel nedanför serveringen. Stora renoveringsarbeten genomfördes vid scenen, med nytt golv på estraden, nya toaletter med hydrofor för vattentillförsel och betonggolv utanför artistlogerna.

Nu monterades en helt ny scendekor, med ridå, sidostycken med förankring och pundare, takfonder, takramper, bakre fondridå och längst fram en golvramp med kulörta lampor.

Folkparkernas Centralorganisation i Stockholm hade beviljat ett anslag till delar av investeringen, som ett erkännande för det lokala arbetet.

Nya rep inköptes för större säkerhet och i artistlogerna lades nya golv.

Scenbänkar för 400 sittande och alla utesoffor målades för hand av min bror Karl-Gösta på fritiden.

Åren 1961–62 fick landets folkparker utmärkt draghjälp från de nöjesprogram som sändes på vår enda TV-kanal. Bidrog gjorde även radions "Tio i topp" och sändningarna från piratradiostationen Radio Nord. Senare gjorde starten av P3 och programmen "Svensktoppen" och

"Kvällstoppen" att intresset både för svenska och utländska artister sköt i höjden, vilket förstås svensk nöjesindustri och landets folkparker drog stor nytta av.

När pappa Gösta våren 1963 blev uppringd av Bengt-Åke Bengtsson på det nystartade produktionsbolaget Telstar, blev det början på ett samarbete, som fortsatte under större delen av sextiotalet. Första utländska artisten blev den amerikanske popidolen Del Shannon som hade Sverigepremiär i parken och lockade 1 300 besökare, vilket var en stor succé.

Jan Malmsjö spelar ut hela sitt register.

Jan Malmsjö gjorde ett celebert gästspel i en folkpark denna säsong. Han hade själv frågat om han fick komma till Kolbäck. Tillsammans med pianisten Carl-Axel Dominique genomförde han inför drygt 1 200 åskådare ett blandat program, som blev dubbelt så långt som de utlovade 40 minuterna.

Även de svenska popbandens stigande popularitet började 1963–64. Under de här åren delade Kolbäck och Gamleby ofta på celebra besök. Twistkungen Chubby Checker fick hela första parkett att twista loss i "Let's twist again". Gagera började skjuta i höjden, särskilt på fredagar och lördagar. Eftersom Checker var en världsartist med ett gage på 10 000 kronor, så krävdes en entréavgift på 10 kronor. Kvällens publiksiffra blev tyvärr lägre än förväntat med drygt 900 betalande. Udda konsertkvällar innebar ett extra krävande arbetsschema med föreställningar söndag, tisdag, onsdag, uthyrning lördag samt återigen ett "Söndagsnöje".

Under ljusa sommarnätter var det lika bra att, direkt efter en föreställning, påbörja pappersplockning och städning för att hinna bli klar innan nästa kväll.

Säsongen 1964 var lyckad med nästan 30 000 besökare. Omsättningen hade passerat 200 000 kronor. Året därpå blev parkens bästa med en besökssiffra på 34 806 under 43 spelkvällar och med en omsättning på strax under 280 000 kronor. Den här sommaren fanns behov av en utbyggd dansbana, då 1 000 besökare eller fler trängdes hela 13 gånger.

1966 hade de svenska popbanden sin storhetstid med långa folkparksturnéer. Kolbäcksparken gästades av de allra främsta grupperna, men den förut så trogna dansbandspubliken kom inte så mangrant som året före. En ny trend tog sin början, då tonåringarna, i stället för att dansa bugg och foxtrot, flockades framför musikestraden där man "diggade" till särskilt popgruppernas musik. Sommarens mest kända artist var nog Alma Cogan, då hon framförde sin största hit "Tennessee Waltz".

Uppfräschad dansbana i klipp ur tidningen Folket 1967.

Under hösten, vintern och våren 1966–67 genomfördes en stor ombyggnad och renovering. Dansbanan byggdes ut till sitt nuvarande utseende. Även musikestraden förnyades och taket fick en ny beläggning. Av kommunens anslag på 190 000 kronor gick merparten av pengarna till serveringens upprustning. Den blev vinterisolerad, med nytt golv, nya tak, väggar samt fönster. Exteriört fick den en brunfärgad fjällpanel.

Till köksdelen inköptes nya skåp, spis och diskmaskin. Det drogs också nya vatten- och elledningar och installerades en modern bardisk med

kylskåp och drickakyl samt två nya toaletter och nytt kontor. Sommarens höjdpunkt 1967 stod den engelska popgruppen The Hollies för, med 1 800 besökare, vilket gav ett rejält ekonomiskt överskott för parken.

1968 års säsongstrend med något lägre publiksiffror följde, då popbandens hysteriska dragningskraft börjat minska, även om Hep Stars drog 1 200 besökare. The Hollies gästade även denna säsong.

Till säsongsavslutningen lyckades pappa övertala Lars Ekborg (t h på bilden ovan) att efter drygt 20 år återkomma till den scen han uppträtt på under ungdomstiden i Västerås. Även Carl-Gustav Lindstedt (t v på bilden) engagerades. För musiken svarade Leif Kronlunds eminenta orkester.

Sommarsäsongen 1969 fick parken besök av inte mindre än fyra internationella stjärnor. En av dem var den legendariska gruppen Bill Haley and his Comets. Det blev en av parkens allra största och minnesvärda kvällar. Besökare parkerade sina bilar längs hela riksvägen och 2 000 betalade 10 kronor i entré vilket innebar en riktigt god vinst, trots att gaget låg på 10 000 kronor.

Besöket i Sverige av skådespelaren Henry "Manolito" Darrow blev mycket upphäussat, precis som tidigare då Michael "Little Joe" Landon turnerade i de svenska parkerna. Ena kvällen kunde man se nämnda idoler på TV i serien och nästa kväll live i en folkpark. Manolitos besök blev inte den stora succé som förväntats, varför den stora förtjänsten uteblev.

Under allhelgonahelgens orkanliknande vindar lossnade entréskylten och tog med sig delar av taket. Ett anslag från kommunen på 40 000 kronor beviljades för att bygga en ny entré. Inför premiären 1970 arbetades det ända fram till speldagen för att få allt i klart. Järnkonstruktionen målade jag under sista veckan före premiären i en vacker mörkblå färg.

Roos Neon monterade upp den stora skylten med "Folkets Park" med rött sken ut mot riksvägen. Projektet blev det sista i byggnadsväg innan pappa firade sin 60-årsdag.

Säsongen som helhet blev besöksmässigt en missräkning med lägre antal spelkvällar. Folk började bli blasé på svenska artister, som de kunde se på TV eller på den nya Baldakinen-kedjans etablering i flera städer.

Både före och i samband med kommunsammanslagningen mellan Kolbäck och Hallstahammar 1971 insåg pappa att det i längden skulle bli ohållbart för kommunalfullmäktiges beslutsfattare, att fortsätta att ge ekonomiskt stöd till två parker i samma kommun, vilket dåvarande kommunalråd klargjorde i flera intervjuer.

Svårigheterna ökade för landets alla folkparker att få vikande publiksiffror och stigande gager att gå ihop.

Säsongspremiären 1971 blev extra sen då Lill Lindfors och Svante Thuresson framförde sin show först den 21 maj. Parken hölls därefter öppen ytterligare 18 gånger med strax under 10 000 besökare. Sista föreställningen för pappa blev en kväll i augusti då Hep Stars, numera bara Svenne & Lotta, uppträdde.

Efter den uthyrningsrika hösten och arbetet som föreståndare för Kolbäcks ungdomsgård avled pappa på kvällen den 14 december 1971 i en ålder av 61 år. Mamma Elsa och jag var nu ensamma kvar i samma stuga som familjen flyttat in i drygt 21 år tidigare.

Vi flyttade in till Västerås strax före jul året därpå. I våra samtal påmindes både hon och jag om hur vi barn, under resans gång, växte in i våra olika roller, för att efter bästa förmåga, hjälpa våra föräldrar i deras energiska arbete för parkens bästa.

Det blev trots allt ytterligare en säsong med dussinet föreställningar i parken, nu med Börje Karlsson som ordförande och föreståndare.

Text och digitalisering av pressklipp: Lars-Åke Flodström

Textredigering: Kent Sjöström